

Torenklok

De huidige klok is geplaatst in 1949. Hij weegt 575 kg. De diameter van de klok is 96 cm en de toonsoort is Gis. Zijn voorganger werd geroofd door de Duitsers tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het opschrift van de klok luidt:

24-3-1943: Mijn voorganger door Duitse tyrannie verdwenen
2-6-1949: Ben ik opnieuw verschenen

Ds. Oepke Noordmans

Ds. Oepke Noordmans (1871-1956) is van bijzondere verdienste geweest. Niet zozeer vanwege zijn predikantschap in Sumar en omstreken, als wel als theoloog in Nederland.

Op 10 juli 1910 deed Oepke Noordmans zijn intrede in de Hervormde gemeente van Sumar. Het was een hele verandering van de Friese kleistreek naar de Wouden. "Het nuchtere, reële gemeentelven, met zijn conflicten en zijn wet der traagheid", leerde hij er kennen, aldus een citaat uit een van zijn verzamelde brieven. Noordmans werd wel een kamergeleerde genoemd en zijn preken vond men over het algemeen te moeilijk.

Op 18 maart 1923 was het afscheid in Sumar en vertrok Noordmans naar Laren (Gld). Daar overleed hij op 5 februari 1956 en werd hij op 9 februari aldaar begraven.

Protestantse gemeente

Na een periode van twee eeuwen gecombineerd te zijn met afwisselend de gemeentes van Garyp-Earnewâld en Eastermar-Jistrum, werd de kerkelijke gemeente te Sumar in 1868 zelfstandig.

In 1897 werd in Sumar een Gereformeerde kerk gesticht. Er werd in 1912 een nieuw kerkgebouw met pastorie, consistorie en kosterswoning aan de Heerenweg gebouwd. Ruim honderd jaar na de oprichting werd een federatieovereenkomst tussen de Hervormde gemeente en de Gereformeerde kerk gesloten.

Op 6 maart 2005 was de laatste kerkdienst in de Rehobothkerk. Het jaar daarna gingen de gemeentes samen op weg als **Protestantse Gemeente Sumar**, met vieringen in de Dorpskerk.

De voormalige Gereformeerde kerk aan de Heerenweg 16 heeft nu een woonbestemming.

Doarpstsjerke Sumar

1769

Protestantse gemeente Sumar
Greate Buorren 14
9262 SB SUMAR

Contact

Internet: www.kerk-sumar.nl
E-mail: info@kerk-sumar.nl
Facebook: www.facebook.com/KerkSumar

Sumar (Suameer), gemeente Tytsjerksteradiel,
provincie Fryslân, Nederland (NL)

Tufstenen kerkje

Op dezelfde plek van de huidige kerk, stond vanaf de 12e eeuw een kerkje gebouwd van tufsteen (duivesteen).

Van deze kerk is een afbeelding uit 1722, getekend door J. Stellingwerf.

Op 14 februari 1769 vond de aanbesteding plaats voor de afbraak van het kerkje en opbouw van een nieuwe kerk.

Inwijding kerk

De bouw van de nieuwe kerk ging voorspoedig: op 12 november 1769 vond de inwijding van de nieuwe kerk plaats door dominee Everhardus Penninga van de gecombineerde gemeente Garyp, Earnewâld en Sumar.

De kerk aan de Greate Buorren is, naast korenmolen De Hoop (1867) een beeldbepalend gebouw in het dorp en is omringd door een begraafplaats. De kerk is een rijksmonument.

Gedenksteen

Boven de ingang kwam een gedenksteen van de toenmalige Grietman (burgemeester) Henricus Wiardus van Altena.

Het onderschrift luidt:

Ons in en Uitgaan Zij O Heer,
Voor Ons Tot Zeegen, U Tot Eer

Gebrandschilderde ramen

De tijd van de kloosters was voorbij en in de 18e eeuw hadden vooral de Staten van Friesland, de gemeente Tytsjerksteradiel, de aristocratie en ook de boeren met land in eigendom, veel invloed in de kerk. Dit kwam tot uiting in de gebrandschilderde ramen.

De ramen waren geen lang, ongeschonden leven beschoren. In 1795 werd er door de Patriotten vanuit Frankrijk afgerekend met de aristocratie en de glazen raakten zwaar beschadigd.

Na het overlijden van de Sneker glaskunstenaar Ype Staak werden de ontwerpen naar het Fries Museum gebracht. Eerst werden de ramen beperkt hersteld, pas in 1934 volgde een gehele restauratie.

In 2008 volgde eveneens een grondige opknappbeurt.

Verbouwing

In 1964 vond er een ingrijpende verbouwing van het interieur plaats. De kansel werd van de zuidkant naar het koor aan de noordkant verplaatst. Ook de herenbank kreeg een nieuwe plek en werd ouderlingenbank.

De kerk werd opnieuw opgeknapt in 1999. Het plafond werd vervangen, er kwam nieuwe verlichting en de kerk werd geschilderd in de oorspronkelijke kleuren. De witte zoldering kreeg weer de oude kleur blauwgroen en de banken veranderden van donkerbruin naar rood-bruin.

Preekstoel

Gelet op de vormen moet dit kunstwerk dateren uit het midden van de 17e eeuw en het ligt dan ook voor de hand dat de preekstoel ook in de oude kerk van voor 1769 heeft gestaan. Op het rugstuk van de preekstoel staan aan weerszijden twee uitgesneden zeemeerminnen. Dat is bijzonder als versiering in een kerk. Het wordt wel gezien als decoratie van Friese stoeltjes-klokken.

De Korintische kapitelen op de hoeken van de kansel dragen het gesneden inschrift: AN:O Korneles Meinea 1796. Waarschijnlijk duidt dit op het feit dat de kansel in die periode is hersteld.

Orgel

Het orgel in de kerk is gebouwd door de Leeuwarder orgelmakerij Bakker & Timmenga. Het instrument is op 7 maart 1907 in gebruik genomen. In 1982 vond er een restauratie aan het orgel plaats.

Grafsteen

Voor de preekstoel ligt een grafsteen van Rinnert Gerbens en zijn dochter Trijn. Op de steen staat te lezen:

Anno 1647 den 27 Julys stierf de jonge dochter
Trijn Rennerts out ontrent 2 Jaren en leit alhier begraven.

Anno 1666 den 6 Jannwary is inde Heere gerust de Eersamen
Rinnert Gerbens ontrent 82 Jare ende leit alhier begraven.

